

HOME ON VENEEN TEKSTIILIEN YKSI PAHIMMISTA VIHOLLISISTA, MUTTA SEN VÄLTÄMISEKSI ON YKSINKERTAISIA KEINOJA. KUN HOIDAT TEKSTIILEITÄ ASIALLISESTI, JATKAT NIIDEN KÄYTTÖIKÄÄ JA SÄÄSTÄT RAHAA.

Tekstiilit ovat veneen heikoin lenkki, mitä tulee materiaalien elinkaaren pituuteen. Tekstiilit ovat myös iso menoerä, sillä niiden ompelu haluttuun muotoon on melko kallista.

Veneessä tekstiileitä käytetään pattojen verhoiluissa, kuomuissa, peitteissä ja purjeissa. Näitä on käytännössä kaikissa asuttavissa veneissä.

Urbanin legendan mukaan on autoilijoita, jotka vaihtavat menopelinsä tuliterään, kun vanha likaantuu. Vähän samanlaista asennetta on ilmassa veneilijöiden suhtautumisessa tekstiileihin, valitettavasti. Veneen runkoa kyllä puunataan ja vahataan, mutta tekstiileitä kohdellaan turhan huolettomasti.

Otetaan esimerkiksi kuomu tai sprayhood. Sitä hoidetaan vain silloin,

jos siihen tulee jotain vikaa. Pahimmassa tapauksessa se saa olla avotilan tai kulkuaukon päällä koko talvenkin, vaikka tämä on erittäin tehokas tapa rikkoo kuomu. Kankaan kastuminen ja jäätyminen, mitä talvella tapahtuu useita kertoja, ylittää kuitujen kestävyvyn ja rikkoo kankaan.

Jopa kuivana laskostetun kuomun säilyttäminen veneessä talven yli vahingoittaa sitä, sillä kankaaseen tiivistyy kosteutta, joka voi jäätymä kertyä useita kertoja talven aikana.

Kauden aikana tekstiileiden pahin vihollinen on lika. Se kuluttaa kankaita, sillä suurin osa likapartikkeleista on teräväsärmäisiä. Lika yksinkertaisesti hioo tekstiiliä mekaanisesti.

Likaa on vaikea välttää, sillä sitä on kaikkialla. Sitä tulee tuulen ja sateen mukana, kasveista, pakoputkesta, savupiipuista, vedestä, maalta ja lin-

Varmin tapa suojata venetekstiilit homeelta ja lialta on säännöllinen pesu ja tekstiilien huolellinen kuivattaminen.

tujen suolista. Tämä viimeksi mainittu on varsin haitallista, sillä se on voimakkaan hapanta ja aiheuttaa pysyviä läikkiä kankaisiin ja jopa maalipinnoille.

Likaa vastaan suojaudutaan yksinkertaisesti pesemällä tekstiilit ajoittain.

HOME KASVAA KOSTEASSA

Monta astetta vakavampi ilmiö on home, joka luokitellaan mikrosieneksi. Se sotkee ja vahingoittaa tekstiileitä, sillä se voi käyttää ravinnokseen myös kankaan kuitujen ainesosia, mutta se myös aiheuttaa terveyshaittoja.

Home leviää itiöiden avulla, ja niitä on kaikkialla hengitysilmassamme. Homeen kasvamista ei tarvitse kauan odotella, kun kasvualusta ja olosuhteet ovat sille suotuisat.

Ensimmäisenä home itää. Tässä vaiheessa sitä ei näe vielä silmällä. Sitä se kasvattaa rihmaston, ja vasta

1 Pitkään kosteana säilytetty purje homehtuu, olipa se mitä materiaalia tahansa. Tämä keulapurje on laminoitu.

2 Tämä purje on jo pesty, mutta sauman teippauksista ei voi pestä hometta. Teippi on purjeneulojan kiinnittäjä, ja sen tarkoituksena on pitää kangaspalat paikallaan ompelun ajan.

3 Kuomu on erityisen herkkä homehtumaan, sillä siihen tarttuu rasvaa pentteristä tulevasta ruuan höyryistä.

kukkimisvaiheessa siihen alkaa muodostua ulkoisesti näkyvää kasvustoa.

Home tarvitsee sopivat olosuhteet itääkseen ja kasvaakseen, mutta päätekijöitä on kolme. Se tarvitsee ravintoa, joka voi olla likaa tai bakteereita, mutta myös sen kasvupaikka itsessään.

Home vaatii sopivan lämpötilan, mutta maapallolla on tuhansia eri lämpötiloissa kasvavia homelajeja. Jotkin lajit voivat kasvaa pikku pakkasessa ja jotkut tukalan kuumassa, vaikka useimmat homeet viihtyvät ihmiselle mukavassa lämpötilassa.

Kosteus on kolmas oleellinen tekijä. Jotkin lajit voivat imeä kosteutta suoraan ilmasta, mutta materiaalin pitkään jatkuva kosteus on takuvarmin keino saada home kasvamaan.

Pehmeät materiaalit ovat homeen kannalta parhaita, sillä ne pysyvät pitkään kosteina.

Home ja materiaalin pinnalla kasvava levä viihtyvät symbioosissa. Jos materiaalissa on levää, siinä on yleensä myös hometta.

VEENEN TEKSTIILIT HOMEEN TÄHTÄIMESSÄ

Veneen kulkuaukon suojaksi asennettu kuomu tai sprayhood on suunniteltu ja tarkoitettu suojaamaan veneilijöitä vedeltä ja tuulelta, mutta se on otollinen kohde myös homeelle.

Pentterin käryt tulevat aukosta ulos ja leijailevat taivaan tuuliin pitkin kuomun sisäpintaa, johon tarttuu rasvaa, ruuan yhdisteitä ja kosteutta. Eli kaikkea mitä home kaipaa. Ja lisää kosteutta tulee sateesta, jonka vesi voi tunkeutua varsinkin vanhemman kuomukankaan kuitujen välistä.

Myös purje on altis homeelle. Purjeen pinnalla on likaa ja bakteereita, ja usein purje on kostea pitkiä aikoja.

Rullattavaa keulapurjetta markkinoidaan mielikuvalla, että se helpottaa oleellisesti purjeen käyttöä, mutta kosteusteknisesti se on keuhko ratkaisu.

Purjeen takaliesman uv-suoja jää rullalla päällimmäiseksi ja suojaa kangasta uv-säteilyn haurastuttavalta vaikutukselta, mutta valitettavasti ei kosteudelta. Sadevesi pääsee valumaan purjerullan sisään takaliesman reunasta, joka kiertyy avoimena rullan

päälle sen huippuun asti. Sisään valuva vesi kastelee koko purjeen, ja tiukalla rullalla oleva kangas tuulettuu ja kuivuu huonosti.

Monesti purje jopa rullataan sisään, kun se on purjehtiessa kastunut.

Home on erityisesti rullapurjeiden vaiva, mutta jos pussissa säilytettävä purje laskostetaan märkänä, kyllä sekin on homehtumisvaarassa.

Homeelta eivät ole suojassa mistään materiaalista valmistetut purjeet.

Homeet viihtyvät ihmiselle mukavassa lämpötilassa.

Laminoidussa purjeessa home aiheuttaa vielä toisen ongelman: home pysyy käyttämään ravintonaan purjeen laminoimisessa käytettyjen polyesteripohjaisien liimojen esteriyhdisteitä. Silloin liima alkaa jossain vaiheessa menettää ominaisuuksiaan. Pitkään

homeessa olleen laminaattipurjeen liimasta on tullut jauhemaista yhdistettä, jonka liimavat ominaisuudet ovat menneet. Laminaatti purkautuu.

Joissakin laminaateissa on käytetty vedenpitäviä kalvoja, mutta ne ovat kulutukselta suojaavien kerrosten välissä, ja nämä laskevat läpi kosteutta. Kosteus ja home pääsevät kerrosten väliin myös ompeleista ja kankaan leikkauspinnoilta. Vaikka eksoottinen, tekninen kalvo ei homehtuisi, purjeen pinnalla oleva taffeta-suoja homehtuu, sillä se on tavallisesti ohutta Dacronia.

Myös veneen patjat ovat homehtumiselle alttiita. Ne ovat sisätiloissa suojassa sateelta, mutta eivät kondensoituvalla kosteudelta, jota fyysikan lakien mukaan muodostuu kylmän pinnan lämpimälle puolelle. Veneessä kosteutta muodostuu eritoten kyljissä, eniten kylmien vesien aikana.

Mutta samanlaista kondensoitumista tapahtuu myös kehon lämmön vaikutuksesta, ja se tiivistyy helposti patjan alle pedin viileän pintalevyn päälle, mutta lämpötilaeroista riippuen se voi tiivistyä myös patjan sisään.

Huokoinen ja pitkään kosteana pysyvä vaahtomuovi homehtuu helposti. Jos veneen sisällä haistaa homeelta, se valitettavasti tarkoittaa sitä, että siellä on hometta. Ensimmäisenä kannattaa tarkastaa patjat.

NÄIN VOIT VÄLTÄÄ HOMETTA

Siitä huolimatta että veneen tekstiilit ovat homeelle mieluisa kohde, peli ei

ole menetetty. Sitä vastaan voi suojautua puuttamalla homeelle välttämättömiin tekijöihin.

Lämpötilaan emme voi vaikuttaa, sillä ihminen ja home viihtyvät samoilla celcius-lukemilla.

Homeen ravintoa pystymme josain määrin rajoittamaan hoitamalla ja pesemällä tekstiileitä. Mutta ei tämäkään kokonaan estä homehtumista.

Ylivoimaisesti helpointa on puuttua kosteuteen. Avaintekijä on pitää tekstiilit mahdollisimman kuivana, tai jos ne kastuvat, ne kannattaa kuivattaa mahdollisimman nopeasti.

Tietysti on vielä viimeinen oljenkorsi, homeen puhdistaminen, mutta se sisältää merkittäviä riskejä puhdistettavan materiaalin lujuudelle ja värille, joissakin tapauksissa myös puhdistajan terveydelle.

Homeen tehokkain puhdistusaine on kloriitti, mutta se on rajua ainetta. Se kyllä syö hometta, mutta saattaa tuhota myös pestävän materiaalin. Sitä paitsi siitä aiheutuu ympäristöhaittoja. Kuomuja ja purjeita pesevät ammattilaisetkin käyttävät kloriittia vain viimeisenä keinona, jos mikään muu ei enää auta.

Suosittellemme, että veneilijä ei laske homepuhdistuksen varaan. Paljon helpompi, turvallisempi ja huokeampi keino on estää materiaaleja homehtumasta. Tämän pitää ehdottomasti olla prioriteetti numero yksi.

Mutta käydään vielä läpi keinoja, kuinka tekstiilien homehtumisriski voidaan minimoida.

KUOMU

Kuomun hoidossa oleellisinta on pitää se puhtaana. Pesu pelkällä vedellä tai autoshampolla ulko- ja sisäpuolelta poistaa lian. Oleellista on käyttää runsaasti vettä ja antaa veden ja pesuaineen vaikuttaa ainakin kymmenen minuuttia. Kevyt harjaus auttaa. Kuomu pitäisi pestä vähintään kauden päätteeksi. Puhdistu lintujen ulosteet mahdollisimman pian.

Jos harkitset kuomujen pesemiseen tarkoitettuja kemikaaleja, lue niiden tuoteseloste ja varmista, ettei niissä ole kloriittia.

Home ei pidä happamasta kasvualustasta. Niinpä kuomun sisäpinnan voi pyyhkiä laimealla etikalla, joka tekee kankaan pinnan happamaksi. Käytä mieluiten vaaleaa etikkaa, ettei

se värjää kangasta. Laimenna sitä reilusti, esimerkiksi parin desin pullo sanolliseen vettä.

Vettähykkivän pinnoituksen voi myös uusia, jotta sade ei kastele kangasta läpeensä. Pinnoitus pitää tekstiilin kuivempana. Pinnoituskemikaaleja on saatavana moneltakin valmistajalta.

Ja kuomuja on syytä säilyttää talvisin kuivassa ja viileässä tilassa, ei veneessä.

PURJEET

Purjeiden hoidossa tärkeintä on huolehtia, että ne säilytetään kuivana.

Rullapurjetta ei voi aina vetää rullalle kuivana, mutta märkä purje pitäisi tuulettaa viimeistään parin päivän kuluessa. Jos sade ei hellitä, purjeen voi ottaa mukaan ja kuivattaa se sateelta suojassa.

Perinteiset, hakasilla kiinnitettävät keulapurjeet ovat tässä suhteessa erinomaisia, koska niitä säilytetään kannen alla sateelta suojassa. Laadukas, kovassakin käytössä oleva Dacron-purje voi säilyä hyvässä kunnossa kymmeniä vuosia, kun sitä ei säilytetä pitkään märkänä.

Toki rullapurjeenkin voi laskea ja viikata, mutta tuskin kukaan tekee näin.

Rullapurjeen suojapeite on hyvä keino pitää kosteus ulkopuolella. Valittavasti näitä näkee kovin harvoin.

Isopurje säilyy puomipeitteen alla hyvin, mutta myös se tulee laskostaa kuivana tai kuivata mahdollisimman pian.

PATJAT

Patjojen tärkein hoito on pitää ne puhtaina ja kuivina.

Joillakin veneilijöillä on tapana kuivata niiden aluset joka aamu. Patjan alla on usein ihan kunnolla märkää.

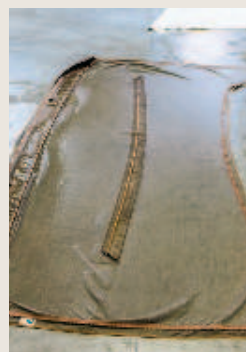
Helpompi keino on lisätä patjojen alle tuuletusrako. Vuoteeseen on saatavana esimerkiksi sälepohjia, jotka parantavat ilman kiertoa.

Toinen, helpompi vaihtoehto on asettaa patjan alle verkkomainen materiaali, joka nostaa patjan vähän vuoteen pintalevyn yläpuolelle. Tällaista patjanalusverkkoa myydään metritavarana esimerkiksi verhoamoissa.

Verhoomo Mauronetin omistajan Jouko Välikosken mukaan hänen asiakkaansa ovat olleet verkkoon hyvin

Kuomun pesu:

Kuomuja ja purjeita pesevä ammattilainen näytti, kuinka laadukkaasta akrylikankaasta valmistettu, pahasti homehtunut kuomu puhdistuu hyvin laimealla kloriittiliuoksella. Hän levitti liuosta kuomun päälle harjalla ja piti kankaan märkänä koko prosessin ajan. Kuomun katto-osan sisäpinta puhdistui parissa tunnissa (alin kuva vas.), mutta ulkopinnalle (alin kuva oik.) jäi vielä hometta, kun toimittaja poistui.

Märkä purje pitäisi tuulettaa kuivaksi.

tyytyväisiä, sillä vuoteet ovat pysyneet kuivina.

Patjat kannattaa tuulettaa silloin tällöin, ja jokainenhan muistaa viedä patjat syksyllä kauden päätteeksi kuiviin sisätiloihin, eikö?

Patjojen verhoilukankaat kannattaa myös pestä säännöllisesti.

HOMEPESU

Tekstiili on päässyt homehtumaan. Mitäs nyt?

Kloriitti on ehdottomasti tehokkain homeenpoistoaine. Sen teho perustuu valkaisuprosesiin, joka periaatteessa desinfioi kankaan tuhoamalla siitä orgaanisia yhdisteitä. Kloriitti tappaa homeen solukkoa.

Kloriittia ei voi käyttää luonnonmateriaaleissa eikä patjoissa, koska se tuhoaa kuidut ja irrottaa niistä värin, vaikka käytettävä liuos olisi äärimmäisen laimeaa.

Venetekstiileitä puhdistavat ammattilaiset käyttävät kloriittiliuosta vain kuomujen ja purjeiden pesussa.

Laadukkaista akryylikankaista valmistetuissa kuomuissa kloriitilla on saatu hyviä kokemuksia, mutta muille materiaaleille sitä ei suositella. Silti kloriittipesu voi muuttaa myös akryylikankaan väriä, riipujen siitä, ovatko sen väripigmentit kuitujen pinnalla vai sisällä. Ja purjeen valkoinen Dacron-kangas saattaa muuttua kloriittipesussa keltaiseksi.

Varsinainen vaikeus on tunnistaa kuomukankaan materiaali. Joskus kuomuihin on ommeltu myös väärusteleviä tuoteselostelappuja, eli niihinkään ei voi aina luottaa. Kloriittipesu kielletään kuomujen hoito-ohjeissa poikkeuksetta, koska valmistaja ymmärtää sen riskit eikä halua joutua korvausvelvollisuuteen.

Kuluttajalla ei ole mitään keinoa tietää, kestäkö hänen kuomunsa kloriittipesun. Markkinoilla on kuomuja, jotka on valmistettu polyesterikankaista, luonnonmateriaaleista, eksoottisista kuiduista tai vaikkapa maalatuista tekstiileistä.

Ompeleet voivat olla jotain muuta kuin akryyliä, jopa luonnonmateriaalia. Silloin kuomu hajoaa kloriittipesussa.

Joskus kuomuissa on myös nahkaosia tai -reunuksia. Kloriitti haalistaa nahkaa ja heikentää sen ominaisuuksia. Kloriittipesu kutistaa akryylikuomua jonkin verran.

Ennestään hyvin tiukasti istuvia kuomuja ei ehkä saa enää paikalleen sen jälkeen. Sen sijaan venähtäneelle kuomulle pieni kutistuminen voi tehdä hyvääkin.

Venemestari ei suosittele, että veneilijä itse pesee tekstiilejä kloriitilla. Tee-se-itse-veneilijä voi aiheuttaa kloriitilla isoa vahinkoa, jos kaikki ei mene nappiin.

Kaikesta huolimatta kävimme katsomassa, kuinka ammattilainen pesee homehtuneen kuomun. Se oli valmistettu laadukkaasta Sunbrella-kankaasta, joka kestää kloriittikäsittelyä.

Varsinainen pesuprosessi oli hyvin kevyt, riitti että kangas pidettiin märkänä koko ajan, mutta home hävisi tekstiilistä yllättävän hitaasti. Parissa tunnissa kuomun sisäpinta oli puhdistunut. Ulkopinnalle hometta vielä jäi, kun toimittajan oli jatkettava matkaa. Sekin oli antautunut 4 tunnin kuluttua. ▼

TERHI
ABS BOATS

Yli 220 000 Terhi-omistajaa ei voi olla väärässä!

**OTTO
BRANDT**
since 1905

**Suomen ostetuin
venepaketti 2017!**

Terhi 475 BR & Honda BF50

**Pakettihinta 12 990 €*
(Sh. 18 290 €)**

Terhi 445 C & Honda BF30 LRTU
Pakettihinta 10 380 €* (sh. 10 780 €)

Terhi Nordic C & Honda BF30 LRTU
Pakettihinta 11 180 €* (sh. 12 040 €)

Terhi Saiman
Kampanjahinta 1 690 €*
Ilman moottoria, sis. aivot

**TERHI SUOMESSA
MADE IN FINLAND**

**TERHI & HONDA
VENEPAKETIT
TAKUU
5
VUOTTA**

*) Hinnat sisältävät alv. 24 %. Hintoihin lisätään paikkakuntakohtaiset toimituskulut.

Laaja valikoima kotimaisia moottori- ja soutuveneitä. Tutustu mallistoon: TERHI.FI

**HONDA
MARINE**